

ZAKON O ČEKU

(„Narodne novine“, broj 74/1994)

Izvor: www.propisi.hr

WWW PROPISI.HR

ISSN 1846-646X

© Copyright Centar za management i savjetovanje d.o.o. Sva prava zadržana.

BUSINESS
MEDIA GROUP

Izdavanje i oblik čeka

Članak 1.

Ček sadrži:

1) oznaku da je ček, napisanu u samom slogu isprave ili ako je ova izdana na stranom jeziku, izraz koji na tome jeziku odgovara pojmu čeka, 2) bezuvjetni uput da se plati određena svota novca iz trasantovog pokrića, 3) ime onoga koji treba platiti (trasat), 4) mjesto gdje treba platiti, 5) oznaka dana i mjesta izdanja čeka, 6) potpis onoga koji je ček izdao (trasant).

Članak 2.

(1) Ček koji je plativ u zemlji može se trasirati samo na banku. (2) Ček plativ izvan zemlje može se prema zakonu mjesta plaćanja trasirati i na druge osobe.

Članak 3.

(1) Isprava u kojoj ne bi bilo ma kojeg od sastojaka nabrojanih u članku 1. ili koja nije trasirana prema članku 2. ovoga Zakona ne vrijedi kao ček osim u slučajevima koji su određeni u sljedećim stavcima. (2) Ako nije naročito određeno vrijedi kao mjesto plaćanja ono mjesto koje je označeno kraj trasatovog imena. (3) Ček u kome nije naznačeno mjesto izdanja smatra se da je izdan u mjestu koje je označeno kraj trasantovog imena. (4) Određivanje kamata u čeku smatra se kao da nije napisano.

Članak 4.

(1) Ček se smije trasirati samo na onu osobu kod koje trasant ima pokriće kojim može raspolagati putem čeka na temelju izričitog ili prešutnog sporazuma tom osobom. (2) Trasant koji izda nepokriven ček dužan je dati imatelju čeka potpunu odštetu.

Članak 5.

(1) Ček može glasiti na ime po naredbi ili na donositelja. (2) Ček na ime koji sadrži oznaku "ili donositelja" odnosno drugi izraz koji isto znači vrijedi kao ček na donositelja. (3) Isto tako ček bez oznake osobe kojoj se ima platiti (korisnik, remitent) vrijedi kao ček na donositelja. (4) Ček može glasiti i na ime ili po naredbi samog trasanta. (5) Ne vrijedi ček na donositelja u kome su trasant i trasat jedna ista osoba.

Članak 6.

Trasant odgovara za isplatu. Svaka odredba kojom bi se on oslobađao odgovornosti za isplatu smatra se da nije napisana.

Članak 7.

(1) Ček na donositelja prenosi se jednostavnom predajom. Svaki drugi ček, makar i nije izričito trasiran po naredbi; prernosi se indosamentom. (2) Ček, u kome je trasant stavio riječi "ne po naredbi" ili drugi izraz koji znači isto, prenosi se samo u obliku i sa učincima običnog usteupa (cesije) (3) Ček na donositelja može se pretvoriti u ček na ime ili u ček po naredbi odgovarajućim punim indosamentom.

Članak 8.

(1) Indosament mora biti bezuvjetan. Svaki uvjet koji bi bio stavljen smatra se kao da nije napisan. (2) Djelomičan indosament je nevaljan, (3) Isto tako, nevaljan je i trasatov indosament. (4) Indosament "na donositelja" vrijedi kao bjanko indosament (5) Tko god, izuzimajući trasata, stavi na poleđini čeka izdanog na donositelja svoj potpis, ne ispisujući

odredbu o indosamentu, odgovara kao trasantov avalista. Ček ovim ne gubi osobinu čeka na donositelja. (6) Indosament na trasata vrijedi kao priznanica o isplati.

Odgovornost i plaćanje

Članak 9.

Izjava o akceptu, koja bi se stavila na ček, nema čekovno-pravnog učinka.

Članak 10.

(1) Isplata čeka može se za cijelu čekovnu svotu ili za izvjestan njen dio osigurati jamstvom (avalom). 2) Izuzimajući trasata, ovo osiguranje može dati svaka treća osoba pa i ona koja je ček potpisala.

Članak 11.

(1) Ček se plaća po viđenju. (2) Ne vrijedi kao ček isprava u kojoj bi dospelost bila drukčije naznačena.

Članak 12.

(1) Ček koji se ima platiti u našoj zemlji mora se trasatu podnijeti na isplatu, i to računajući od dana izdanja: 1) u roku osam dana, ako je mjesto izdanja i plaćanja u našoj zemlji jedno isto, a u roku petnaest dana, ako su to različita mjesta, 2) u roku dvadeset dana ako je ček izdan u bilo kojoj europskoj zemlji, 3) u roku šezdeset dana ako je ček izdan u bilo kojoj zemlji izvan Europe. (2) Iznimno od stavka 1. ovoga članka cirkularni ček može se podnijeti na isplatu i u roku šest mjeseci od dana izdanja. (3) Smatra se da je ček podnesen na isplatu i onda kad je podnesen nekom obračunskom zavodu čiji je trasat član ili kod koga ima zastupnika.

Članak 13.

Kad se ček trasira iz jednog mjesta na neko drugo mjesto i kada u tim mjestima ne vrijede isti kalendari, onda se dan izdanja dovodi na dan koji mu odgovara u kalendaru, koji vrijedi u mjestu plaćanja, pa se prema tome određuje dospijeće.

Članak 14.

(1) Nemaju nikakvog utjecaja na učinak čeka smrt trasantova ni njegova čekovna nesposobnost za obvezivanje, kad nastupe nakon izdanja čeka. (2) Trasat mora odbiti isplatu čeka ako zna da je nad imovinom trasanta otvoren stečaj.

Članak 15.

(1) Opozivanje čeka djeluje: 1) kad proteče rok koji je određen za podnošenje radi isplate, 2) ako trasant neposredno pošalje ček koji glasi na ime ili "po naredbi" trasatu, s odredbom da ga namiri osobi označenoj u čeku, a opozivanje stigne trasatu prije nego što je ta odredba izvršena. (2) Kad nema opozivanja, trasatu je dužnost prema trasantu da ček isplati i nakon što proteče rok za podnošenje, osim ako ne postoji drukčiji sporazum. (3) Trasant koji bi nakon isteka roka za podnošenje raspolagao pokrićem, mada nije pravovaljano opozvao ček, odgovara za naknadu štete.

Članak 16.

(1) Prilikom isplate čeka trasat može zahtijevati da mu imatelj preda ček s potvrdom na njemu da je isplaćen. (2) Imatelj čeka može odbiti djelomičnu isplatu. (3) U slučaju djelomične isplate trasat može zahtijevati da se ona zabilježi na čeku i da mu se uz to izda priznanica na isplaćenu svotu.

Članak 17.

(1) Ček koji je s prednje strane precrtan dvjema uporednim crtama može imatelj čeka naplatiti samo preko banke (članak 2). Ovo precrtavanje može izvršiti bilo trasant bilo imatelj čeka. (2) Precrtavanje može biti opće ili posebno. (3) Precrtavanje je opće ako između dviju njegovih crta nije ništa naznačeno ili ako je napisano "banka", odnosno kakav drugi izraz, koji znači isto. Precrtavanje je posebno, ako je: između njegovih crta napisano ime neke određene osobe. (4) Opće precrtavanje može se pretvoriti u posebno, a posebno ne može u opće. (5) Ček sa posebnim precrtavanjem može imatelj čeka naplatiti sanao preko banke označene u precrtavanju, time da ona može odrediti neku drugu banku da tu naplatu obavi. (6) Brisanje precrtavanja ili imena označene banke smatra se kao da nije obavljeno. (7) Trasad koji u slučaju općeg precrtavanja ne isplati ček banci nego kojoj drugoj osobi, ili koji u slučaju posebnog precrtavanja isplati ček kojoj drugoj a ne u precrtavanju označenoj banci, odgovara za nanesenu štetu. Naknada štete ne može biti veća od čekovne svote.

Članak 18.

(1) Trasant, a i svaki imatelj čeka može zabraniti da se ček isplati u gotovom novcu. Radi toga on mora na prednjoj strani čeka, preko sloga napisati "samo za obračun" ili kakav drugi izraz koji znači isto. (2) U slučaju iz stavka 1. ovoga članka ček se može namiriti samo putem obračuna sa trasatom ili sa osobom koja ima kod trasata račun ili sa članom obračunskog zavoda koji postoji u mjestu plaćanja Ako trasat nije član takvog zavoda, on može prilikom podnošenja čeka označiti na njemu nekog člana toga zavoda u svrhu obračunavanja. Ovakav obračun vrijedi kao isplata. (3) Oznaka "samo za obračun" ne može se opozvati, (4) Ako tke postupi po odredbi za obračun, trasat odgovara najviše do iznosa čekovne svote za štetu koju bi na taj način uzrokovao.

Regres zbog neisplate

Članak 19.

(1) Imatelj čeka može ostvariti regres protiv indosanata, trasanta i avalista ako bude odbijena isplata čeka koji je podnesen na vrijeme (članak 12.). (2) Podnošenje na isplatu i neisplatu moraju biti utvrđeni: 1) javnom ispravom ("protest zbog neisplate"), ili 2) potpisanom izjavom trasatovom na čeku kojom odbija isplatu, s naznačenjem dana kada je ček bio podnesen; izjava se mora u protestnom roku unijeti u registar protesta, u čemu protestno tijelo stavlja potvrdu na čeku, odnosno njegovom alonžu, ili 3) datiranom potvrdom obračunskog zavoda, kojom se utvrđuje da je ček bio podnesen na vrijeme i da nije namiren obračunom. (3) Protest zbog neisplate mora se podići prije nego što proteče rok za podnošenje. Ali, za ček podnesen na isplatu posljednjeg dana roka za podnošenje, ako ne bude isplaćen, protest se može podići još i prvog radnog dana koji za ovim danom dolazi.

Umnožavanje

Članak 20.

(1) Ček izdan u zemlji, a plativ izvan nje, može se izdati u dva ili više istovjetnih primjeraka. U slogu svakog primjerka mora se staviti njegov tekući broj, ako se to ne učini, svaki primjerak vrijedi kao poseban ček. (2) Ček na donositelja ne može se umnožavati.

Zastara

Članak 21.

(1) Regresni zahtjevi imatelja čeka protiv indosanata i protiv trasanta zastaraju za šest mjeseci od proteka roka za podnošenje na isplatu. (2) Regresni zahtjevi indosanata jednih protiv drugih i protiv trasanta zastaraju za šest mjeseci od dana kada je indosant iskupio ček ili od dana kada je protiv njega kod suda postupljeno.

Tužba iz temeljnog odnosa

Članak 22.

(1) Umjesto da podigne regresnu tužbu (članak 19), imatelj čeka, ako nije drukčije ugovoreno, može uz povrat čeka ostvariti u redovnoj parnici protiv trasanta ili svoga neposrednog indosanta tražbinu proisteklu iz pravnog odnosa koji je bio temelj izdavanja ili prijenosa čeka. (2) Tražbinu iz temeljnog odnosa imatelj čeka može ostvariti i onda kad nisu ispunjeni uvjeti za regres ili je ovaj zastario Ali u ovoj slučaju, imatelju se od njegove tražbine odbija iznos štete koju je tuženi dužnik pretrpio zbog nepravodobno učinjenog ili zbog propuštenog podnošenja čeka.

Propisi mjeničnog zakona koji vrijede za ček

Članak 23.

Na ček odgovarajuće se primjenjuju odredbe zakona o mjenici: 1) o razlikama u svoti (članak 6.), 2) o pravovaljanosti potpisa stavljenog na mjenici koja sadrži potpise spomenute u članku 7. Zakona o mjenici, kao i o pravovaljanosti potpisa osobe koja radi bez ovlaštenja ili koja prekorači svoje ovlaštenje, 3) o indosamentu (članak 12. do 17.), izuzevši odredbe o akceptiranju i odredbe članka 16. stavka 2. Zakona o mjenici, 4) o avalu (članak 30. i 31.), time da trasatov aval nema čekovnopravnog učinka, 5) o plaćanju (članak 40.), 6) o izvještavanju (članak 44.), o napomeni "bez troškova" (članak 45.), o solidarnoj odgovornosti (članak 46.), o regresnoj svoti (članak 47. stavak 1. i članak 48), o predaji isprava i precrtavariju indosarnenata (članak 49.), u svim navedenim člancima izuzimaju se odredbe o akceptu i o kamatama određenim u ispravi, 7) o višoj sili (članak 53) izuzevši odredbu o akceptiranju, 8) o umnožavanju (članak 64.) izuzevši drugu rečenicu prvog stavka, 9) o preinačenju mjenice (članak 68.) izuzevši odredbu o akceptiranju i s dodatkom: "štetu koja proistječe iz iskupljenja preinačenog kao i lažnog čeka snosi trasant preinačenog čeka odnosno neistiniti trasant lažnog čeka, ako su bilo ove osobe (trassnt), bilo njihovi namještenici kojima je povjereno rukovanje čekovima krivi u pogledu preinačenja čeka, odnosno glede izdanja lažnog čeka. U svakom drugom slučaju štetu snosi trasat. Protivna pogodba nekna pravnog učinka". 10) o protestu (članak 69. do 76. i članak 77. stavak 2.) izuzevši propis o akceptiranju i o protestiranju na temelju prijepisa čeka (članak 71. točka 1), 11) o zastari (članak 79. do 84.), 12) o neopravdanom obogaćenju (članak 85.) izuzevši odredbu o akceptantu, ali samo ako nema mjesta tužbi iz članka 22. stavka 2. ovoga Zakona, 13) o pravu zaloga i pridržaja (članak 86. do 89), 14) o amortizaciji (članak 90. do 93.) izuzevši odredbu o akceptiranju, 15) o sukobima zakona (članak 94. do 100.), 16) ostale odredbe (članak 101. do 105, i članak 106 stavak 1. i 3., izuzevši propis o akceptiranju te članak 107. i 108.).

Članak 24.

Za sudsko ostvarivanje čekovnopravnih regresnih zahtjeva vrijede isti propisi o nadležnosti i postupku koji vrijede za mjeničnopravne regresne zahtjeve.

Kaznene odredbe

Članak 25.

(1) Novčanom kaznom od 2% do 10% od čekovne svote, a najmanje od 1.000,00 kuna, kaznit će se za prekršaj pravna osoba; 1) koja trasira ček bez datuma ili s neistinitim datumom izdanja, 2) koja ček iz točke 1. stavak 1. ovoga članka, iako zna za njegove nedostatke, preuzme, prenese ili isplati, 3) koja trasira ček protivni odredbi članka 2. ovoga Zakona, 4) koja pretvori poseban precrtaj u opći ili izbriše bilo precrtaj bilo ime označene banke (članak 17.). (2) Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se odgovorna osoba u pravnoj osobi novčanom kaznom od 1% do 5% od čekovne svote, a najmanje 500,00 kuna (3) Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se i fizička osoba - izdatnik čeka, novčanom kaznom od 1 % do 5% od čekovne svote, a najmanje s 500,00 kuna.

Članak 26.

(1) Novčanom kaznom od 10% do 20% od nepokrivene čekovne svote, a najmanje s 2.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj pravna osoba: 1) koja kao trasant čeka izda ček za koji nema uopće ili nema dovoljno pokrića, 2) koja kao trasant čeka, iako je znala da ček ne može pravovaljano opozvati, tako raspolaže pokrićem da onemogući isplatu čeka (članak 15.). (2) Za prekršaj iz stavka 1. ovog članka kaznit će se odgovorna osoba u pravnoj osobi novčanom kaznom od 2% do 10% od nepokrivene čekovne svote, a najmanje s 1.000,00 kuna. (3) Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se i fizička osoba - izdatnik čeka, novčanom kaznom od 2% do 10% od nepokrivene čekovne svote, a najmanje s 1.000,00 kuna. (4) U slučaju iz stavka 1. ovoga članka trasant je dužan imatelju čeka naknaditi štetu (članak 4.).

Članak 27.

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 20.000,00 do 200.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj pravna ili fizička osoba, ako postupi protivno odredbi članka 28. ovoga Zakona. (2) Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se odgovorna osoba u pravnoj osobi novčanom kaznom u iznosu od 2.000,00 do 20.000,00 kuna.

Prijelazne i završne odredbe

Članak 28.

Zabranjeno je pravnim i fizičkim osobama izdavanje i uporaba pisanih isprava (bonova i sl.) koje služe kao sredstvo plaćanja proizvoda i usluga te za isplatu plaća i naknadu troškova i ostalih materijalnih prava, čije izdavanje i uporaba nije utvrđena Zakonom i drugim propisima na temelju zakona.

Članak 29.

(1) Danom stupanja na snagu ovoga Zakona prestaje važiti Zakon o čeku ("Narodne novine", br. 53/91.). (2) Oblik i učinak čekovnih izjava koje su dane po čekovima izdanim prije stupanja na snagu ovoga Zakona, kao i na radnje potrebne za održavanje i ostvarivanje čekovnih prava primjenjuju se odredbe dosadašnjeg zakona.

Članak 30.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmog dana od dana objave u "Narodnim novinama".